

Зміст

1. Управління активами інституційних інвесторів та адміністрування НПФ.	
Загальні результати	2
2. Результати діяльності індустрії управління активами ICI	3
2.1. Кількість КУА та ICI	3
2.2. Регіональний розподіл КУА та ICI	5
2.3. Вартість активів та чистих активів ICI	7
2.4. Чистий притік/відтік капіталу у відкритих ICI	8
2.5. Інвестори ICI	11
2.6. Структура активів ICI	13
2.7. Доходність ICI та інших напрямків інвестування	16
3. Резюме	18

1. Управління активами інституційних інвесторів та адміністрування НПФ. Загальні результати

Кількість учасників ринку

Компанії з управління активами (КУА)

За 1-й квартал 2023 року загальна кількість **КУА** зменшилася на одну, до **299**, у цей період було створено дві нові компанії.

Адміністратори недержавних пенсійних фондів (АНПФ)

Кількість **АНПФ** на кінець березня 2023 року не змінилася: **18**. Серед них, як і раніше, було 6 компаній, які здійснювали винятково діяльність із адміністрування НПФ, решта – поєднували її з управлінням активами.

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

У січні-березні 2023 року було **zareestrovano 3 нових ІСІ**: два венчурні КІФ, один кваліфікаційний ПІФ.

Загальна кількість **сформованих ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів**, відновила зростання і на 31.03.2023 становила **1775** (+33 фонди, або +1.9%).

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Кількість **НПФ в управлінні** станом на 31.03.2023, за даними звітності, дорівнювала **53** (без урахування корпоративного фонду НБУ), у тому числі 45 відкритих, три корпоративних і шість професійних. Активами НПФ управляли 32 КУА.

В **адмініструванні** 17-ти АНПФ-членів УАІБ на кінець березня 2023 року, як і раніше, перебували **57 НПФ**: 47 відкритих, 4 корпоративних та 6 професійних.

Страхові компанії (СК)

Кількість **страхових компаній (СК), що передали свої активи в управління КУА**, з початку 2023 року не змінилася: у березні одна КУА надавала такі послуги **одній** СК.

Активи в управлінні та ВЧА

Усі інституційні інвестори

Сукупні активи в управлінні КУА у січні-березні, за даними отриманої УАІБ звітності КУА, зросли на 2.7%, до **552 094** млн грн.

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

Сукупні загальні активи діючих ІСІ, що перебували в управлінні КУА та досягли нормативів, на кінець березня 2023 року дорівнювали **551 843** млн грн, за даними звітів фондів (+3.2% за 1-й квартал).

Вартість чистих активів (ВЧА) усіх сформованих ІСІ за 1-й квартал 2023 року зросла на 4.7%, до **431 816** млн грн, що частково було зумовлено збільшенням кількості (звітів) фондів за цей період. Як і для загальних активів сформованих ІСІ, зростання їхньої сукупної ВЧА відбулося завдяки приросту у секторах фондів закритого типу, зокрема, **венчурних ІСІ** (+4.7% за квартал).

Рух капіталу у відкритих ІСІ у 1-му кварталі 2023 року залишався негативним: **-8.7 млн грн** у вигляді чистого відтоку за три місяці. Річний чистий відтік на кінець березня посилювався до -36.5 млн грн.

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Активи НПФ в управлінні КУА у березні були на 3.4% більшими, ніж на початку 2023 року (при збільшенні кількості звітів фондів на 1.9%). Станом на 31.03.2023 вони сягнули майже **2 436** млн грн.

НПФ в адмініструванні членів УАІБ (незмінні 57 фондів) на кінець березня 2023 року мали **2 440** млн грн активів (+3.1% за 1-й квартал).

Страхові компанії (СК)

Активи СК в управлінні КУА у січні-березні 2023 року зросли на 5.1%. Усього одна СК і далі залишалася з активами, переданими в управління КУА. Станом на 31.03.2023 ці активи дорівнювали майже **148** млн грн.

2. Результати діяльності індустрії управління активами ІСІ

2.1. Кількість КУА та ІСІ

У 1-му кварталі 2023 року, в умовах продовження повномасштабної війни росії проти України, вітчизняна галузь управління активами інституційних інвесторів залишалася стійкою і навіть продемонструвала певне зростання за більшістю основних показників.

Кількість діючих **компаній з управління активами** із початку 2023 року зменшилася на одну (-0.3%), до **299** на кінець березня (рис. 1). Водночас, упродовж січня-березня на ринок вийшли дві нові КУА (як і за попередній квартал).

Компаній, що мали фонди в управлінні та подали звіти про свою діяльність за 1-й квартал 2023 року, було 261. Вони управляли від одного до 76-ти фондів, а майже 99% таких компаній управляли принаймні одним венчурним ІСІ.

Упродовж січня-березня 2023 року було **zareєстровано 3 нових ІСІ** (для порівняння, за попередній квартал – 6 ІСІ, за неповний 1-й квартал 2022 року – 45 ІСІ). Два з них були венчурними та корпоративними фондами, тобто одразу після реєстрації були визнані такими, що відбулися (досягли нормативу мінімального обсягу активів). Ще один новий фонд – пайовий кваліфікаційний ІСІ.

Загальна кількість **сформованих ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів** («визнаних»), у січні-березні 2023 року відновила зростання, після незначного скорочення у попередньому кварталі, і на 31.03.2023 становила **1775** (+33 фонди, або +1.9%, після -0.9% за 4-й квартал 2022). Із них 1658 (понад 93%) були венчурними ІСІ.

Загалом, у 1-му кварталі 2023 року нормативу досягли 4 ІСІ (після 7-ми у попередньому кварталі), половина з них – венчурні КІФ, два інші – кваліфікаційні ПІФ.

З урахуванням фондів, що вийшли з ринку за 1-й квартал, кількість сформованих діючих фондів серед венчурних КІФ на кінець березня 2023 року зросла на 28 (+2.8%), а венчурних ПІФ – на 5 (+0.7%, табл. 1). Врешті, кількість венчурних КІФ сягнула 970 і становила 54.6% усіх сформованих ІСІ (54.2% на початку року). Частка ж венчурних фондів у цілому залишалася незмінною з початку січня – 93.4% (рис. 2). Станом на 31.03.2023 венчурних ІСІ всього було 1658 (+1.9% за 1-й квартал).

Також, у січні-березні нормативів досягли ще два закритих кваліфікаційних ПІФ (+33.3%).

Рис. 1. Динаміка кількості КУА та ІСІ у 1-му кв. 2021-23 рр.

Кількість ІСІ, які ще не досягли нормативу мінімального розміру активів, тобто пайових фондів, у березні 2023 року становила 50, або 2.7% від усіх ІСІ в управлінні (як і у грудні 2022). Таким чином, галузь ІСІ упродовж 1-го кварталу 2023 року розширювалася

переважно за рахунок нових венчурних КІФ. Пул ПІФ, що готувалися до досягнення нормативів, майже не змінився.

У процесі ліквідації, за даними УАІБ, у березні 2023 року загалом залишалися або розпочали його 82

фонди (4.6% від усіх визнаних ІСІ, після 76, або 4.4% на початку року). Серед них були: один відкритий, чотири інтервальних і два закритих диверсифікованих

ПІФ, п'ять закритих недиверсифікованих ПІФ і два таких же КІФ, 66 венчурних ПІФ та два КІФ.

Таблиця 1. Динаміка кількості ІСІ, що досягли нормативів, за типами, видами та правовими формами, у 1 кв. 2021-23 рр.

Дата / Період	Всього	ПІФ*									КІФ*		
		ВД*	ВС*	ІД*	ІС*	ЗД*	ЗН*	ЗС*	ЗК*	ЗВ*	ЗН*	ЗК*	ЗВ*
31.03.2021	1523	10	7	15	4	3	21	1	3	719	51	5	684
31.12.2022	1742	7	10	15	4	2	19	1	6	683	45	6	944
31.03.2023	1775	7	10	15	4	2	20	1	8	688	44	6	970
Зміна за 1-й квартал 2023 року	33	0	0	0	0	0	1	0	2	5	-1	0	26
	1.9%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	5.3%	0.0%	33.3%	0.7%	-2.2%	0.0%	2.8%
Зміна за 2 роки	252	-3	3	0	0	-1	-1	0	5	-31	-7	1	286
	16.5%	-30.0%	42.9%	0.0%	0.0%	-33.3%	-4.8%	0.0%	166.7%	-4.3%	-13.7%	20.0%	41.8%

* ВД – відкриті диверсифіковані ІСІ, ВС – відкриті спеціалізовані, ІД – інтервальні диверсифіковані, ІС – інтервальні спеціалізовані, ЗД – закриті диверсифіковані, ЗН – закриті недиверсифіковані невенчурні, ЗС – закриті спеціалізовані, ЗК – закриті кваліфікаційні, ЗВ – закриті недиверсифіковані венчурні ІСІ.

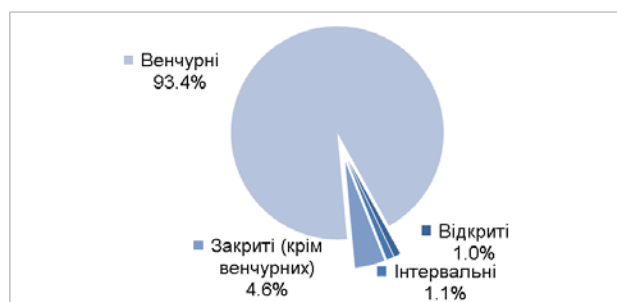

Рис. 2. ІСІ, що досягли нормативів, за типами фондів станом на 31.03.2023 р.

ІСІ з публічним розміщенням на кінець березня 2023 року було 76 (табл. 2).

Кількість КУА, що управляють ІСІ з публічним розміщенням, у 1-му кварталі також зменшилася на одну, до 30.

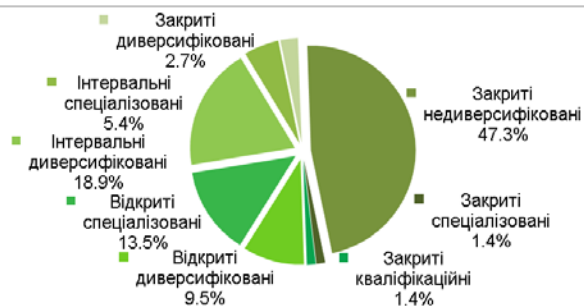

Рис. 3. ІСІ з публічною емісією станом на 31.03.2023 р.

Таблиця 2. Динаміка кількості ІСІ з публічним розміщенням у 1 кв. 2021-23 рр.

Дата / Період	Всього	Відкриті			Інтервальні			Закриті				
		Д*	С*	Всього	Д*	С*	Всього	Д*	Н*	С*	К*	Всього
31.03.2021	75	10	7	17	14	4	18	3	34	2	1	40
31.12.2022	77	7	10	17	15	4	19	1	36	1	1	41
31.03.2023	76	7	10	17	14	4	18	2	35	1	1	41
Зміна за 1-й квартал 2023 року	-1	0	0	0	-1	0	-1	1	-1	0	0	0
	-1.3%	0.0%	0.0%	0.0%	-6.7%	0.0%	-5.3%	100.0%	-2.8%	0.0%	0.0%	0.0%
Зміна за 2 роки	1	-3	3	0	0	0	0	-1	1	-1	0	1
	1.3%	-30.0%	42.9%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	-33.3%	2.9%	-50.0%	0.0%	2.5%

* Д - диверсифіковані, С - спеціалізовані, Н - недиверсифіковані, К - кваліфікаційні.

Диверсифікованих та спеціалізованих ІСІ з публічною емісією, що подали звіти за 1-й квартал 2023 року, було 30 (табл. 3, див. примітку **).

Склад фондів за класами активів¹ не змінився. До фондів акцій на кінець березня 2023 року було віднесено 4 ІСІ, у тому числі ті ж два відкритих та три інтервальних, що й на початку року. Загалом, на 31.03.2023 клас фондів акцій мав частку 13.3% усіх диверсифікованих і спеціалізованих ІСІ з публічним розміщенням (рис. 4).

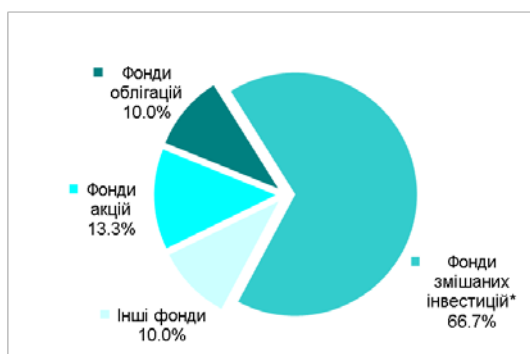

Рис. 4. Диверсифіковані ІСІ з публічною емісією за класами фондів станом на 31.03.2023 р.

Фонди облігацій у кінці 2022 року включали ті ж три відкритих ІСІ, що належали до цього класу у

попередніх кварталах. Фонди цього класу становили 10.0% усіх диверсифікованих та спеціалізованих ІСІ з публічною емісією на кінець березня 2023 року.

Фондами змішаних інвестицій були також незмінні 20 ІСІ: 9 відкритих, 8 інтервальних та три закритих фонди. Цей клас становив дві третини від усіх диверсифікованих та спеціалізованих ІСІ з публічним розміщенням.

До «інших» фондів у березні належали ті ж самі два відкритих та один інтервальний ІСІ, що й на початку 2023 року (10.0%).

Таблиця 3. Динаміка диверсифікованих ІСІ з публічною емісією за класами фондів у 1 кв. 2021-23 рр.

Дата / Період	Всього	Фонди акцій	Фонди облігацій	Фонди змішаних інвестицій*	Інші фонди
31.03.2021	32	1	2	26	3
31.12.2022**	30	4	3	20	3
31.03.2023**	30	4	3	20	3
Зміна за 1-й квартал 2023 року**	0	0	0	0	0
	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Зміна за 2 роки**	-2	3	1	-6	0
	-6.3%	300.0%	50.0%	-23.1%	0.0%

* Мають і акції, і облігації, і грошові кошти у своїх портфелях.

** Відсутні дані щодо двох диверсифікованих інтервальних ІСІ, один із яких належав до фондів акцій, інший - фондів облігацій станом на 30.09.2022.

2.2. Регіональний розподіл КУА та ІСІ

У Києві та столичному регіоні за січень-березень 2023 року загальна кількість **діючих КУА** зменшилася із 214 до 212 (рис. 5). При цьому, у 1-му кварталі тут було відкрито дві нові компанії.

Загалом у ТОП-5 регіонах за чисельністю КУА на 31.03.2023 було на три компанії менше – окрім Києва, також за рахунок Дніпра та області (21), які, проте, зберігали за собою другу позицію за часткою ринку за цим показником (7.0%). Частка Києва та столичного регіону зменшилася з 71.3% на початку року до 70.9% у березні. Частка інших областей України, поза п'ятіркою лідерів, збільшилася з 8.0% до 8.7%, а їхня кількість – із 24-х до 26-ти.

Кількість **ІСІ в управлінні** у Києві та області із початку 2023 року до кінця березня зменшилася на шість (-0.4%, після -0.3% за попередній квартал), до 1339-ти фондів, а загалом по Україні – зросла на 10

(+0.6%, після +1.5%). Вага Києва та регіону за цим показником зменшилася з 74.3% до 73.5% (рис. 6). У Львові кількість діючих фондів у січні-березні 2023 зменшилася на два (-1.7%, після +7.4% за попередній квартал), до 114-ти, а вага міста та області за кількістю ІСІ опустилася з 6.4% до 6.3%. Частка Харкова та області, як і Дніпра та його регіону, за незмінної кількості фондів у них, практично не змінилася: 6.2% та 5.9% відповідно. Натомість, в Івано-Франківську та області додалося 18 фондів (+47.4%), що підняло вагу регіону з 2.1% на початку 2023 року до 3.1% у березні. У регіонах України поза ТОП-5 кількість фондів у 1-му кварталі не змінилася (92), а їхня вага дещо понизилася у межах 5.1%.

У розподілі **активів ІСІ в управлінні** за регіонами частка найбільших регіонів у цілому у 1-му кварталі 2023 року продовжувала зменшуватися,

¹ Див. Ренкінги «ІСІ (диверсифіковані публічні) - за класами фондів» та Методику ренкінгування КУА та ІСІ за результатами їхньої діяльності на сайті УАІБ: <http://www.uaib.com.ua>.

причому це стосувалося зокрема і столиці. Так, частка Києва скоротилася з 80.9% до 80.3%. Це відбулося на тлі зростання активів в управлінні у столиці та регіоні на 2.0% за квартал. В інших найбільших за активами ІСІ в управлінні регіонах активи також зросли у цей період. Тільки у Запоріжжі та області приріст був найменшим (+1.7%), внаслідок чого його частка ринку несуттєво зменшилася в межах 1.6%. Вага ж Дніпра та області зросла з 5.3% до 5.4% завдяки нарощенню активів в управлінні на 4.0%. Частка Львова та регіону збільшилася з майже 5.1% до понад 5.2% (+5.8% активів), а Харкова – у межах 4.4% (+3.5%).

Регіони України поза ТОП-5 за цим показником наростили свою частку ринку з 2.8% на початку 2023 року до 3.1% у березні, що відбулося за рахунок збільшення сукупних активів у них на 14.5% за 1-й квартал. На це значною мірою вплинуло зростання активів ІСІ в Івано-Франківську та області на 36.2%, що збільшило вагу регіону з 0.9% до 1.2%.

Таким чином, у січні-березні 2023 року концентрація галузі управління активами ІСІ у Топ-5-областях послабилася за кількістю КУА та активами ІСІ в управлінні, хоча незначно посилилася – за кількістю фондів.

Рис. 5. Регіональний розподіл кількості КУА станом на 31.03.2023 р.

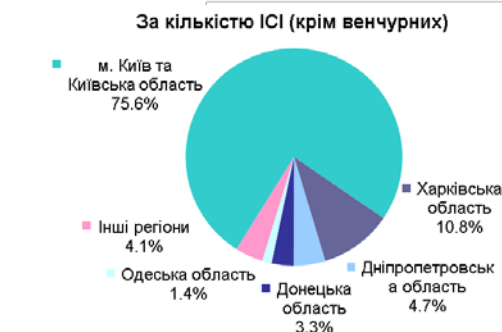
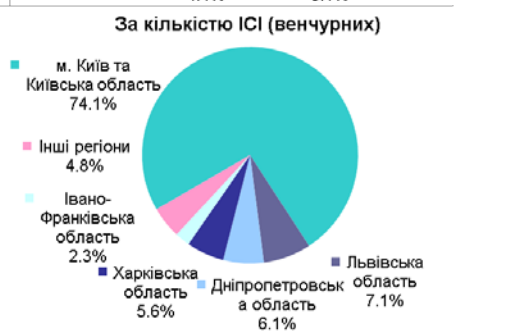

Рис. 6. Регіональний розподіл ІСІ за кількістю та вартістю їхніх активів в управлінні станом на 31.03.2023 р.

2.3. Вартість активів та чистих активів ІСІ

Сукупні загальні активи діючих ІСІ, що перебували в управлінні КУА та досягли нормативів (сформованих, «визнаних» ІСІ), на кінець березня 2023 року дорівнювали **551 843 млн грн**, за даними звітів фондів (рис. 7). За 1-й квартал вони зросли загалом на 3.2%.² Річний приріст активів, за наявними даними станом на 31.03.2022, становив 2.9% (на кінець грудня 2022 року він дорівнював 2.8%). Із березня 2021-го, до початку повномасштабної війни рф проти України наприкінці лютого 2022 року і зупинки регулятором діяльності та звітування фондів та профучасників, активи сформованих ІСІ збільшилися на 25.1%.

Зростання вартості активів сформованих ІСІ у січні-березні 2023 року забезпечили, переважно, закриті ІСІ, зокрема, й *венчурні* фонди. Це відбулося у тому числі за рахунок збільшення кількості останніх на 1.1%. Активи ж *венчурних* ІСІ за 1-й квартал додали 3.2%. Станом на 31.03.2023 загальні активи венчурних ІСІ становили 534 425 млн грн.

Активи незмінних 16-ти *відкритих* фондів скоротилися ще на 2.3% за 1-й квартал (після 17.1% за 4-й квартал 2022). Станом на 31.03.2023 цей сектор мав 143 млн грн активів.

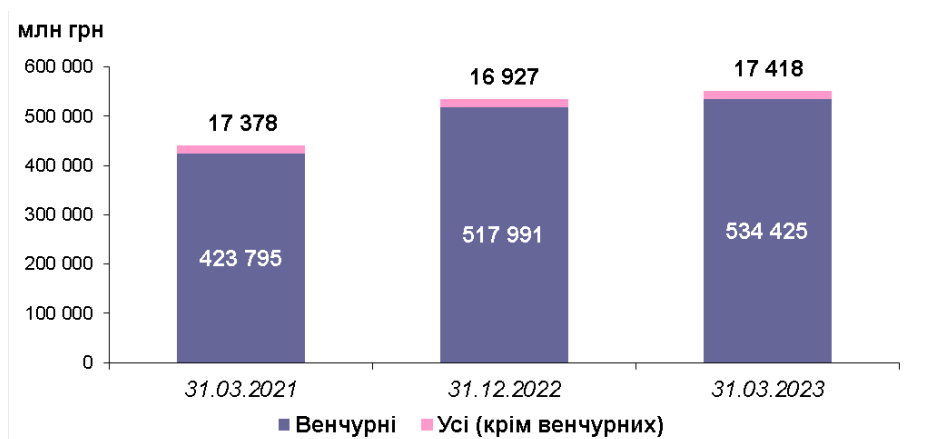

Рис. 7. Динаміка вартості активів ІСІ у 1-му кварталі 2021-23 рр.

Вартість чистих активів (ВЧА) усіх сформованих ІСІ за 1-й квартал 2023 року зросла на 4.7%, до **431 816 млн грн**, що частково було зумовлено збільшенням кількості (звітів) фондів за цей період (див. зноску 4).

Як і для загальних активів сформованих ІСІ, зростання їхньої сукупної ВЧА відбулося завдяки приросту у секторах закритих ІСІ, зокрема, *венчурних* фондів (+4.7% за квартал). Дворічний приріст у секторі навіть перевищив приріст загалом по всіх ІСІ – +28.4% проти +27.0% відповідно. Чисті активи *венчурних* ІСІ на кінець березня становили 414 831 млн грн, або 96%

сукупних чистих активів ІСІ (як і на початку 2023 року).

Відкриті ІСІ, серед яких кількість діючих фондів залишалася незмінною (16), втратили 2.3% за 1-й квартал 2023 року (після -17.1% ВЧА за 4-й квартал 2022), а з березня 2021 року – 18.8%. Як і у випадку із загальними активами сектору, це відбулося за рахунок відтоку капіталу з сектору, в той час як ринок зростав у цей період, а з ним – і, переважно, вартість портфелів фондів. Станом на 31.03.2023 чисті активи сектору становили майже 143 млн грн.

² Кількість звітів діючих ІСІ за 2022 рік (станом на 31.12.2022), зокрема, інтервальних та венчурних, була меншою від звичайної/очікуваної, що

суттєво вплинуло на динаміку ВЧА (у т.ч. на її знак/напрямок: зменшення кількості звітів було відносно більшим у порівнянні зі скороченням активів).

Таблиця 4. Динаміка ВЧА ІСІ у розрізі типів фондів у 1-му кварталі 2021-23 рр., млн грн

Фонди	31.03.2021	31.12.2022**	31.03.2023	Зміна за 1-й квартал 2023	Зміна з 2021 року
Відкриті	175.5	145.9	142.5	-2.3%	-18.8%
Інтервальні	106.5	58.5	58.5	0.0%	-45.0%
Закриті (крім венчурних), у т. ч.:	16 519.1	16 269.7	16 784.2	3.2%	1.6%
з публічною емісією	4 006.0	4 311.4	4 327.7	0.4%	8.0%
з приватною емісією	12 513.1	11 958.3	12 456.6	4.2%	-0.5%
Усі (крім венчурних)	16 801.1	16 474.1	16 985.3	3.1%	1.1%
Венчурні	323 145.2	396 139.6	414 831.0	4.7%	28.4%
Усі (з венчурними)	339 946.3	412 613.8	431 816.2	4.7%	27.0%

* Діючі ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів (були визнані такими, що відбулися), перебувають в управлінні КУА та надали звітність за відповідний період (на звітну дату). ** Скориговано значення для відкритих та інтервальних фондів.

** Кількість звітів діючих ІСІ, зокрема, інтервальних та венчурних, була меншою від звичайної/очікуваної, що суттєво вплинуло на динаміку ВЧА (у т.ч. на її знак/напрямок: зменшення кількості звітів було відносно більшим у порівнянні зі скороченням активів). Активи НПФ - за даними звітів 51-го фонду з 57 НПФ в управлінні загалом.

Інтервальні ІСІ у січні-березні 2023 року майже не змінилися за ВЧА (-0.03%), попри збільшення кількості звітів фондів на два. За два роки сектор втратив 45.0% чистих активів.

Закриті ІСІ з публічним розміщенням, за незмінної кількості звітів цих фондів, мали зростання сукупної ВЧА на 0.4% (після -8.0% за 4-й квартал 2022 року). За два роки сектор зріс на 8.0%.

Закриті ІСІ з приватним розміщенням (крім венчурних), звітів яких за 1-й квартал 2023 року було на 4 більше (+12.5%), ніж за попередній, наростили

4.2% ВЧА. Дворічний результат був від'ємним, але незначним (-0.5%).

Скорочення ВЧА відкритих ІСІ, на тлі зростання закритих у 1-му кварталі 2023 року призвело до подальшого зменшення частки перших у сукупній ВЧА невенчурних ІСІ з майже 0.9% до 0.8%, а у ВЧА усіх ІСІ – у межах 0.03% (рис. 8).

У цих умовах, на тлі найстрімкішого серед усіх секторів ІСІ зростання чистих активів венчурних фондів, їхня частка у сукупній ВЧА галузі зростала далі: із 96.0% до 96.1%.

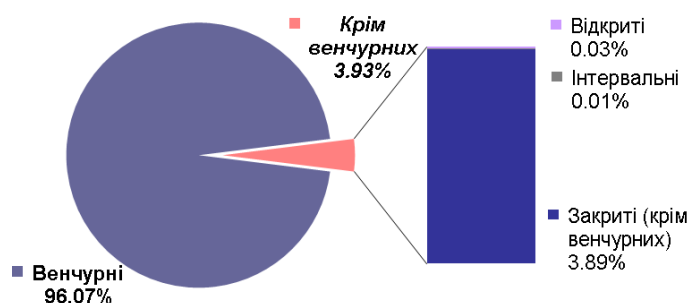

Рис. 8. Розподіл ВЧА ІСІ за типами фондів станом на 31.03.2023 р.

2.4. Чистий притік/відтік капіталу у відкритих ІСІ

У січні-березні 2023 року, попри продовження повномасштабної російської агресії в Україні, робота ринків капіталу в Україні тривала, у тому числі й діяльність українських відкритих ІСІ. Відтік капіталу з них тривав, але у січні почав послаблюватися. Ця тенденція зберігалася упродовж кварталу, а у березні сектор отримав незначний чистий притік.

У січні відкриті фонди втратили 6.2 млн грн через чистий відтік капіталу, у лютому втрати зменшилися майже удвічі, а за березень фондам вдалося додатково залучити 1.3 млн грн (рис. 9). При цьому 97% січневого відтоку відбулося в одному фонді, із них 99% припало на середину місяця, перед подальшим просіданням місцевого ринку акцій. У лютому 60% сукупного чистого відтоку з сектору відбулося за рахунок одного фонду, а лівова частка відтоку з нього припала на день після відновлення

індексу УБ услід за локальним провалом на 30%. Загалом позитивний березневий результат для сектору на 80% завдячував тому ж фонду, значний внесок до якого надійшов посеред місяця, коли ринок рухався бічним трендом, перед стрімким злетом наприкінці кварталу.

У січні-лютому 2023 року рух капіталу зафіксовано у 4-х відкритих ІСІ, у березні – у 6-ти. Щомісяця протягом кварталу було 4 фонди із чистим відтоком, а у березні додалося два із чистим притоком капіталу.

Загалом, у 1-му кварталі рух капіталу відбувся у 7-ми фондах, із них 6 фондів мали чистий відтік, один – незначний притік. На один із них (фонд змішаних інвестицій) припало понад 80% квартального чистого відтоку із сектору.

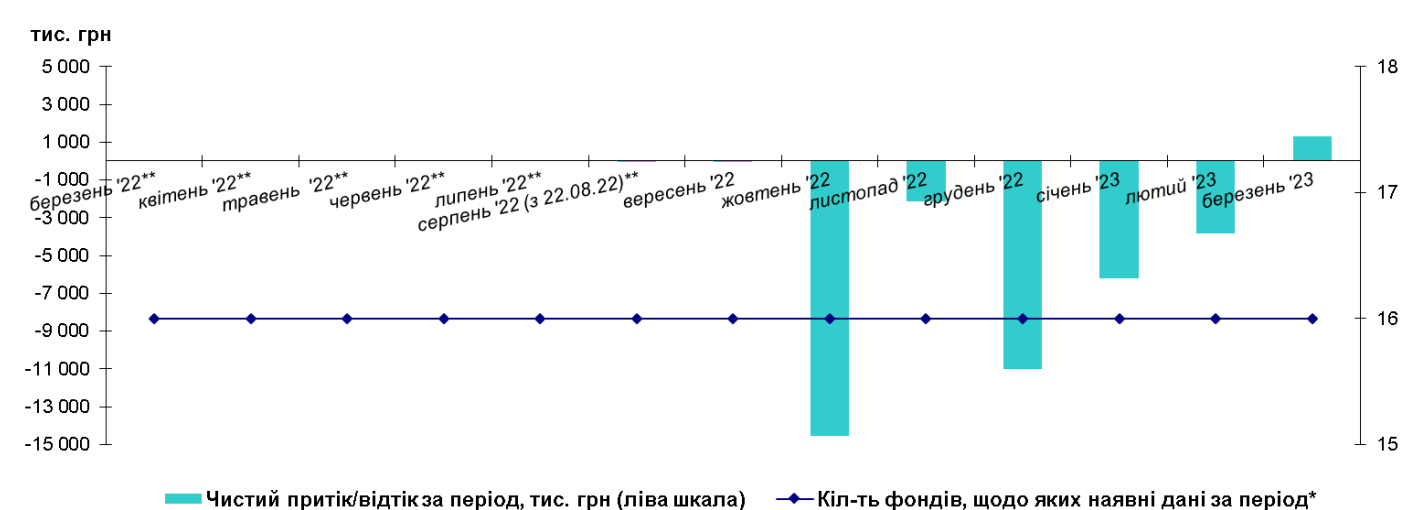

Рис. 9. Щомісячний чистий притік/відтік капіталу відкритих ІСІ у березні 2022-23 рр. (за щоденними даними)

** Обіг ЦП ІСІ повністю або частково (до 22.08.2023) зупинено у зв'язку з воєнним станом.

Загалом, рух капіталу у відкритих ІСІ у 1-му кварталі 2023 року залишався негативним: **-8.7 млн грн** у вигляді чистого відтоку (однак у березні – чистий притік), після -27.7 млн грн за попередній квартал (рис. 10).

Річний чистий відтік на кінець березня посилювався до -36.5 млн грн із -25.5 млн грн на початку року.

При цьому за 1-й квартал 2023 року, як і за попередній, кошти місцевих роздрібних інвесторів в українських відкритих ІСІ суттєво скоротилися. Водночас, сукупна вартість внесків інших категорій учасників цих фондів зростає, зокрема, – іноземних роздрібних та корпоративних інвесторів. Кількісно ж зміни відбулися тільки серед вітчизняних корпоративних інвесторів відкритих ІСІ, яких несуттєво поменшало за квартал.

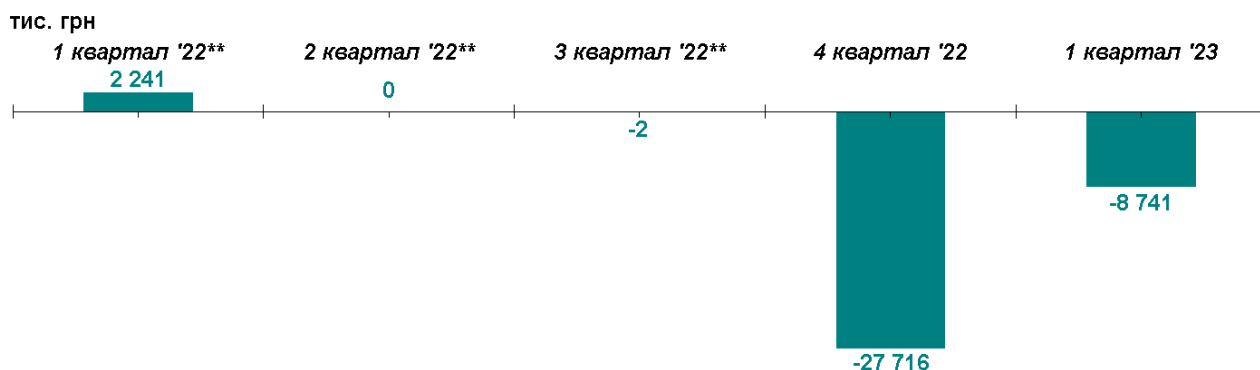

Рис. 10. Чистий притік/відтік капіталу відкритих ІСІ у 1-му кварталі 2022-23 рр., поквартально

** Розміщення та викуп ЦП ІСІ були зупинені НКЦПФР із 24.02.2022 до 22.08.2022 у зв'язку з воєнним станом в Україні.

У Європейському Союзі у 1-му кварталі 2023 року притік капіталу до індустрії колективних інвестицій тривав, зумовлений, зокрема, відновленням попиту на довгострокові фонди (переважно, на фонди акцій та облігацій у січні).

За 1-й квартал 2023 року індустрія інвестиційних фондів ЄС отримала чистий притік капіталу розміром 63 млрд євро, за даними EFAMA (після +74 млрд євро за попередній квартал та -115 млрд євро рік тому)³.

Позитивний квартальний результат знову забезпечили **UCITS⁴-фонди**, де чисті продажі за січень-березень становили **76 млрд євро** (після +128 млрд євро у 4-му кварталі 2022-го та -90 рік тому).

AIF⁵-фонди у 1-му кварталі 2023 року вже котрий квартал поспіль зазнавали втрат: **-13 млрд євро** (після -54 млрд євро за попередній квартал та -25 млрд євро рік тому). Це частково було зумовлено продовженням переорієнтування нідерландських пенсійних фондів із AIF на індивідуальне портфельне управління.

Серед UCITS найбільші квартальні продажі мали **фонди облігацій**: 52 млрд євро (після 9 млрд євро за попередній квартал та -50 млрд євро рік тому). Чистий відтік 7 млрд євро із **фондів акцій** за 4-й квартал 2022 року змінився чистим притоком 22 млрд євро за

1-й квартал 2023-го (рік тому – +24 млрд євро). **Фонди грошового ринку**, що мали найбільший чистий притік за попередній квартал (164 млрд євро), у січні-березні 2023 року отримали від чистих продажів лише 13 млрд євро (рік тому – втратили 115 млрд євро). Єдиною категорією UCITS за класами активів, що мала чистий відтік капіталу за 1-й квартал, були **фонди змішаних активів**: -13 млрд євро (після -31 млрд євро за 4-й 2022-го та +52 млрд євро рік тому).

Серед AIF найбільших втрат у 1-му кварталі 2023 року зазнали **фонди облігацій**: -18 млрд євро (після +2 млрд євро за попередній квартал та -1 млрд євро рік тому). Також порівняно значний відтік мали **фонди акцій**: -13 млрд євро (після -103 млрд євро за 4-й квартал 2022 та -41 млрд євро рік тому). Незначний відтік мали й **фонди нерухомості** (-4 млрд євро) та **грошового ринку** (-2 млрд євро), що частково знівелювало притоки до них за попередній квартал. Сталий чистий притік у січні-березні мали **AIF-фонди змішаних активів** (+11 млрд євро) та «інші» **фонди**⁶ (+13 млрд євро).

Чисті активи UCITS та AIF у 1-му кварталі 2023 року додали 2.5% (зокрема UCITS – на 3.2%), в умовах зростання ринків капіталу. **Сукупна ВЧА фондів у ЄС та ЄЕЗ** на кінець березня становила 19.6 трлн євро, з яких майже 63% було в UCITS.

³ За наявними даними щодо 29-ти країн, асоціації яких є членами EFAMA (24 країни-члени ЄС, у т. ч. Польща (колишній член EFAMA), а також Великобританія, Ліхтенштейн, Норвегія, Швейцарія і Туреччина) – див. [European Quarterly Statistical Release in the Q1 2023](http://www.efama.org) на сайті EFAMA: <http://www.efama.org>.

⁴ У цьому контексті довгострокові фонди UCITS – усі класи UCITS, окрім фондів грошового ринку. UCITS (Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities) – підприємства з колективного (спільного) інвестування в оборотні цінні папери (такі, що перебувають в обігу на регульованих ринках); є відкритими фондами із публічним розміщенням жорсткими вимогами до складу, якості, ліквідності та структури активів. Регулюються відповідною Директивою (Directive 2009/65/EC від 13 липня 2009, зі змінами згідно з

Directive 2014/91/EU від 23 липня 2014) та іншими пов'язаними актами законодавства ЄС. Є найбільш подібними до українських відкритих ІСІ (диверсифікованих та спеціалізованих, з публічним розміщенням).

⁵ AIF (Alternative Investment Funds) – фонди альтернативних інвестицій; фактично включають усі інші регульовані фонди, що не є UCITS. Компанії, що здійснюють управління такими фондами, регулюються Директивою AIFMD (Directive 2011/61/EU of 8 June 2011). Більшість українських ІСІ за своїми характеристиками подібні саме на AIF.

⁶ Ця категорія AIF включає фонди акцій, облігацій та змішаних активів в Ірландії через відсутність даних про їх розподіл за цими секторами.

2.5. Інвестори ІСІ

У 1-му кварталі 2023 року кардинальних змін у структурі власності ІСІ не відбулося, найбільш суттєві сталися у закритих фондах із приватним розміщенням (крім венчурних).

Загалом, найбільшою категорією учасників ІСІ за обсягом сукупних інвестицій (часткою у чистих активах), як і раніше, були **юридичні особи-резиденти**, але їхня вага у січні-березні продовжувала знижуватися: із 46.1% на початку 2023 року до 45.4% на кінець березня. Це відбулося через відносно слабше зростання коштів цих інвесторів порівняно з іншими категоріями, зокрема, із місцевими індивідуальними інвесторами, – на 3.0% (порівняно з +4.7% загалом для ВЧА ІСІ).

За секторами ІСІ, кошти цих інвесторів у 1-му кварталі зросли у кожному з них за типами фондів і способами розміщення та у **венчурних ІСІ** зокрема (+2.8%). У **відкритих ІСІ** кошти юридичних осіб-резидентів збільшилися на 1.2% (попри зменшення їхньої кількості у цих фондах), що на тлі загального зменшення ВЧА сектору на 2.3% збільшило їхню частку із 7.8% на початку 2023 року до 8.1% у березні.

Найбільшу частку компанії-резиденти України на кінець березня 2023 року зберігали у **закритих ІСІ з публічним розміщенням**: 74.6% (після 74.9% на початку року). Другою найбільшою вона залишалася у **венчурних ІСІ**: 46.1% (після 46.9%, рис. 11).

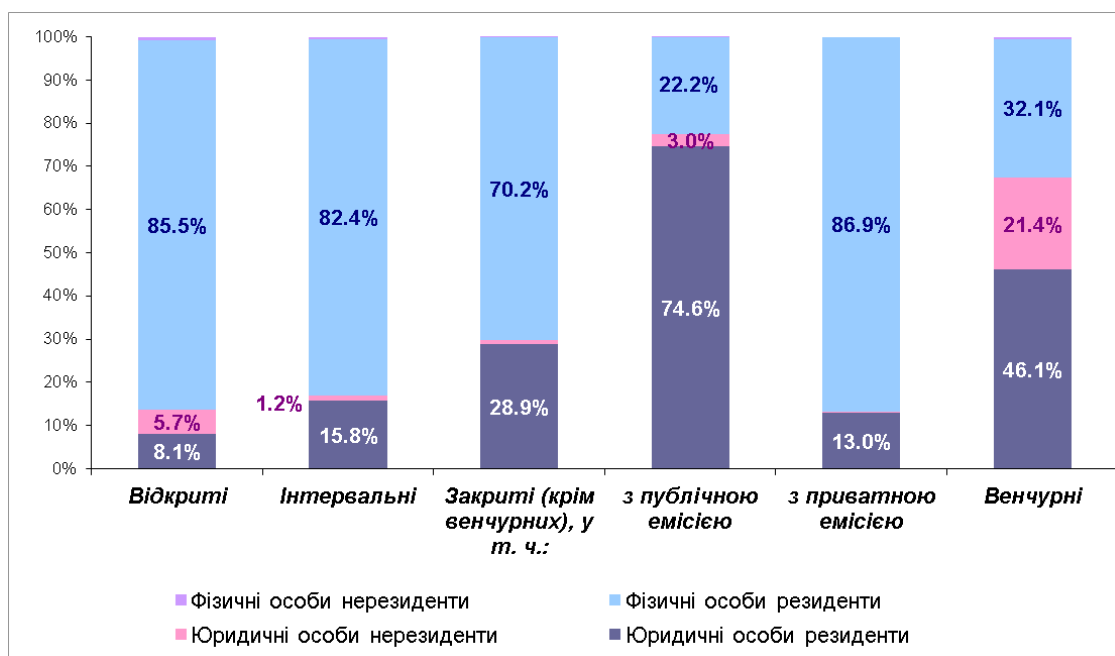

Рис. 11. Вкладення в ІСІ за категоріями інвесторів станом на 31.03.2023 року, частка у ВЧА⁷

Фізичні особи-резиденти у 1-му кварталі 2023 року збільшили свої кошти тільки в ІСІ **закритого** типу, зокрема й **венчурних**. У цілому, сукупна вартість вкладень цих інвесторів зросла на 7.3% (після -1.4% за 4-й квартал 2022-го), що забезпечило понад 50% квартального приросту ВЧА ІСІ в цілому. Загалом, тенденція збільшення частки фізичних осіб-резидентів у ВЧА **всіх ІСІ** зберігалася: після 32.7% на початку 2023 року вона зросла до 33.6% у березні.

Сукупна вартість інвестицій цієї категорії учасників у **венчурних ІСІ** за січень-березень збільшилася на 7.9%, що сприяло підвищенню їхньої ваги у ВЧА сектору з 31.1% до 32.1%.

У **відкритих ІСІ** сукупна вартість вкладень роздрібних інвесторів-резидентів за цей квартал скоротилися на 3.2%. Врешті, їхня частка у ВЧА сектору зменшилася з 86.3% на початку 2023 року до 85.5% у березні.

Сукупна вартість вкладень усіх **іноземних інвесторів** в ІСІ за 1-й квартал 2023 року

⁷ Без урахування цінних паперів фондів на пред'явника, що перебувають в обігу.

збільшилася на 4.2% (після -1.0% за 4-й квартал 2022). Це відбулося переважно за рахунок компаній-нерезидентів, але й індивідуальні інвестори збільшили свої сукупні вкладення (+1.1%). Зростання коштів нерезидентів відбулося в усіх секторах, за винятком інтервальних ІСІ. У венчурних фондах вони наростили свої кошти на 4.2% (після -0.9% за 4-й квартал 2022), але їхня частка у сукупній ВЧА, на тлі стрімкішого зростання коштів фізичних осіб-резидентів, несуттєво зменшилася: з 22.0% на початку 2023 року до 21.9% у березні. В усіх ІСІ в цілому вона зменшилася з 21.2% до 21.1%.

У березні, як і на початку 2023 року, 97.8% іноземних вкладень в усіх ІСІ в цілому утримували **компанії-нерезиденти**, а 99.8% їхніх коштів

перебували у **венчурних ІСІ**. У відкритих фондах сукупна вартість інвестицій цих учасників у 1-му кварталі зросла на 6.0% (усіх нерезидентів – на 6.7%), а їхня вага – з 5.2% на початку року до 5.7% у березні.

Сукупні кошти **роздрібних іноземних інвесторів** у 1-му кварталі 2023 року зросли в усіх секторах ІСІ, зокрема, відкритих – на 11.9%, у венчурних – на 1.1%. Їхня частка у ВЧА перших зросла з 0.6% на початку року до 0.7% у березні, у других – як і в усіх ІСІ в цілому – залишалася у межах 0.5%.

Кількість інвесторів ІСІ на 31.03.2023 року становила **280 303** (табл. 5)*. Із них 99.0% були фізичними особами - резидентами України, 96.5% – учасниками інтервальних фондів⁸, 0.6% – відкритих, 1.5% – венчурних.

Таблиця 5. Інвестори ІСІ за категоріями, кількість та частка у загальній кількості, станом на 31.03.2023 р.

Фонди	Юридичні особи				Фізичні особи				РАЗОМ	Q1 2023*
	резиденти		нерезиденти		резиденти		нерезиденти			
Відкриті	20	1.21%	2	0.12%	1 625	98.48%	3	0.18%	1 650	-0.06%
Інтервальні	19	0.01%	1	0.00%	270 453	99.99%	19	0.01%	270 492	91.25%
Закриті (крім венчурних), у т. ч.:	342	8.63%	8	0.20%	3 605	90.97%	8	0.20%	3 963	3.55%
з публічною емісією	168	4.66%	5	0.14%	3 428	94.98%	8	0.22%	3 609	1.46%
з приватною емісією	174	49.15%	3	0.85%	177	50.00%	0	0.00%	354	31.11%
Усі (крім венчурних)	381	0.14%	11	0.00%	275 683	99.85%	30	0.01%	276 105	87.94%
Венчурні	2 045	48.71%	344	8.19%	1 778	42.35%	31	0.74%	4 198	0.84%
Усі (з венчурними)	2 426	0.87%	355	0.13%	277 461	98.99%	61	0.02%	280 303	85.54%

* Станом на 31.12.2022 були відсутні дані двох із 14-ти діючих інтервальних ІСІ, зі значною кількістю інвесторів.

Різке зростання за 1-й квартал 2023 року загальної кількості інвесторів ІСІ та учасників інтервальних фондів зокрема, зумовлено більш повною звітністю у цьому секторі у порівнянні з 4-м кварталом 2022 року.

Упродовж кварталу також додалося інвесторів у закритих ІСІ, зокрема із публічним розміщенням, де, за незмінної кількості фондів кількість учасників зросла на 52 (+1.5%), до 3 609. У венчурних фондах додалося 35 (+0.8%) інвесторів за квартал і станом на 31.03.2023 їх у цьому секторі налічувалося 4 198.

У відкритих ІСІ кількість інвесторів за січень-березень зменшилася на один (-1.1%) і станом на 31.03.2023 їх у цьому секторі було 1 650.

За категоріями учасників, кількість **українських резидентів - корпоративних**

інвесторів у відкритих ІСІ за 1-й квартал 2023 року зменшилася на один (-4.8%), у венчурних – на 18 (-0.9%), а побільшало їх у закритих фондах із приватним розміщенням (крім венчурних) – на 16 (+10.1%, при збільшенні кількості звітів цих фондів на чотири). В ІСІ загалом їх стало менше на 4 (-0.2%).

Фізичних осіб-резидентів у відкритих ІСІ у березні 2023 року було незмінно 1625, а побільшало їх у закритих фондах, зокрема, із публічним розміщенням – на 52 (+1.5%), з приватним розміщенням (крім венчурних) – на 67 (+60.9%, при збільшенні кількості звітів цих фондів на чотири). У венчурних фондах їхня кількість зросла за 1-й квартал на 49 (+2.8%).

Компаній та фізичних осіб - нерезидентів за січень-березень 2023 року

⁸ Це пов'язано з діяльністю кількох фондів, які з колишніх взаємних фондів було реорганізовано в інтервальні ІСІ та які мають відносно дуже багато дрібних інвесторів.

побільшало, окрім інтервальних ІСІ, в усіх секторах закритого типу. Зокрема, у *венчурних* – на+4 (1.1%), причому всі з них – **компаній-нерезиденти** (+1.2%). Ця категорія нерезидентів також збільшилася на одне підприємство (+25%) в *закритих ІСІ з публічним розміщенням* і з *приватним розміщенням* (крім *венчурних*) – також на одне (+50%).

Найбільша кількість і частка інвесторів-нерезидентів на кінець березня 2023 року залишалася

у *венчурних ІСІ*: 375, або 8.9% (як і на початку року). Із них майже 8.2% становили корпоративні учасники (також практично без змін за квартал).

У *відкритих ІСІ* кількість інвесторів-нерезидентів – як корпоративних, так і індивідуальних – не змінилася і становила загалом 5 (0.3% усіх учасників фондів у цьому секторі).

2.6. Структура активів ІСІ

У структурі активів ІСІ у 1-му кварталі 2023 року **частка цінних паперів та деривативів** продовжувала скорочуватися в усіх секторах, окрім закритих фондів із публічним розміщенням (табл. 6).

У *відкритих* та *інтервальних ІСІ* це відбулося через значне скорочення обсягу вкладень у **корпоративних облігаціях**, у той час як вартість інвестицій в інших видах цінних паперів зросла (для інтервальних фондів – тільки в акціях).

У *закритих ІСІ з приватним розміщенням* (крім *венчурних*) сукупна вартість інвестицій у цінні папери дещо зросла за січень-березень, але менш, ніж

інші складові активів. У *венчурних* фондах сукупний обсяг інвестицій в інструменти ринків капіталу несуттєво зменшився, на тлі зростання усіх інших складових активів сектору.

Закриті ІСІ з публічним розміщенням, попри зменшення сукупних інвестицій у корпоративні облігації та деякі інші цінні папери, загалом збільшили свої активи у фондових інструментах – головним чином, за рахунок **державних облігацій**.

Загальна **сукупна вартість** усіх цінних паперів і деривативів в активах ІСІ у цілому за 1-й квартал 2023 року збільшилася на 0.3%.

Таблиця 6. Зміни у структурі агрегованих портфелів ІСІ за типами фондів у 1-му кварталі 2023 року

Вид активу / Тип ІСІ / Зміна за квартал	Відкриті		Інтервальні		Закриті - з публ. проп.		Закриті - з прив. проп.		Венчурні	
	проц. п.	%	проц. п.	%	проц. п.	%	проц. п.	%	проц. п.	%
Інші активи (у т. ч. ДЗ та КП)	-0.04	-2.2%	-0.18	-0.8%	-0.68	-0.8%	-0.50	-0.6%	0.00	0.0%
Нерухомість	-	-	-	-	0.00	-0.01	-0.29	-6.2%	0.04	0.6%
Грошові кошти та банківські депозити	3.37	7.9%	3.66	21.5%	0.22	45.5%	1.10	57.7%	0.14	9.3%
Банківські метали	0.10	11.6%	-	-	0.01	8.1%	-	-	0.00	6.4%
Облігації державні (у т. ч. ОВДП)	7.07	22.8%	-4.93	-10.5%	0.94	20.4%	0.20	94.7%	0.07	22.8%
Облігації місцевих позик	-	-	-	-	-	-	-0.05	-100.0%	0.00	-100.0%
Акції	0.68	6.4%	1.68	13.5%	0.00	-0.1%	-0.09	-1.4%	-0.16	-9.2%
Корпоративні облігації	-11.19	-87.0%	-0.23	-17.2%	-0.13	-7.1%	-0.12	-3.3%	-0.04	-1.2%
Векселі	-	-	-	-	-	-	-0.22	-38.9%	-0.03	-3.5%
Інші ЦП та деривативи	-	-	-	-	-0.36	-10.8%	-0.03	-39.3%	-0.03	-2.1%
Цінні папери та деривативи	-3.43	-6.3%	-3.49	-5.7%	0.45	3.5%	-0.31	-2.9%	-0.18	-2.5%

Відкриті фонди у березні 2023 року продовжували утримувати найбільшу частку своїх активів в інструментах ринків капіталу: вона становила понад 51% (після 54% на початку року).

В *інтервальних ІСІ* вага цінних паперів опустилася із 61% на початку 2023 року до 57% у березні, але залишалася найбільшою серед усіх секторів ІСІ. В обох секторах серед цінних паперів

найбільшу частку зберігали **державні облігації (у т. ч. ОВДП)** – 38% та 42% відповідно. У закритих ICI, зокрема у фондах із приватним розміщенням

(крім венчурних) найбільш популярними були **акції** та **корпоративні облігації**, а проте у фондах із публічним розміщенням – ОВДП (рис. 12).

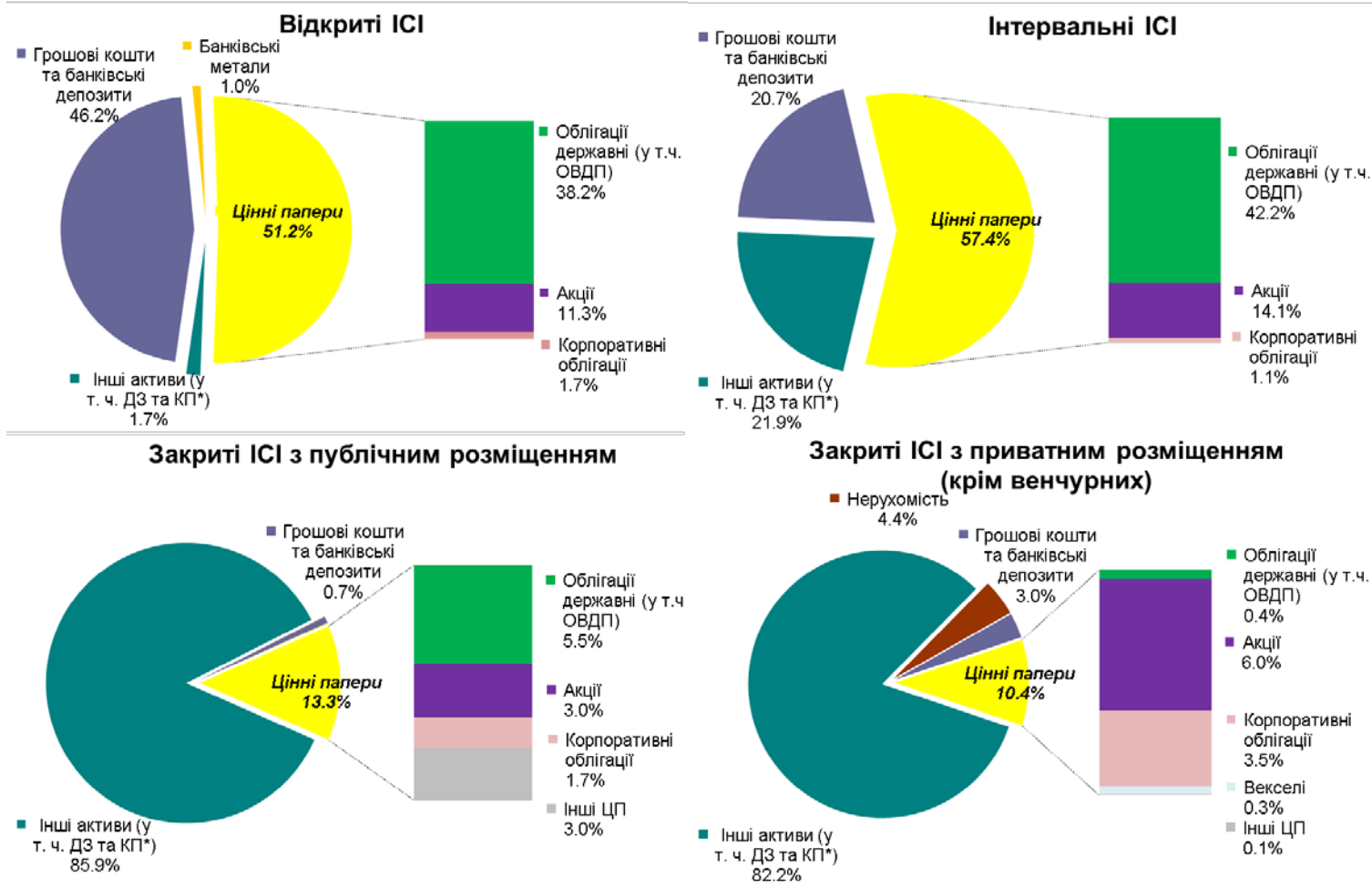

Рис. 12. Структура активів ICI за типами фондів станом на 31.03.2023 р.

ОВДП та державні облігації загалом у 1-му кварталі 2023 року збільшилися в сукупній вартості та вазі у більшості секторів ICI (крім інтервальних). Цьому сприяли, зокрема, відносно привабливі ставки за ними, в умовах зниження інфляції.

У *відкритих ICI* за січень-березень частка ОВДП в активах збільшилася з 31.1% до 38.2%, при зростанні сукупної вартості вкладень у цих інструментах майже на 20% (після скорочення на третину за попередній квартал).

В *інтервальних ICI* пакет ОВДП зменшився майже на 17 % за 1-й квартал, а його вага в активах сектору – із 47.1% на початку 2023 року до 42.2% у березні.

У *закритих ICI з публічним розміщенням* сукупна вартість ОВДП в активах у січні-березні зросла на 21.3% (після зменшення наполовину за попередній квартал), а її вага тут піднялася з 4.6% на початку року до 5.5% у березні. У *фондах із приватним розміщенням (крім венчурних)*, при збільшенні кількості цих фондів, зведений пакет ОВДП на кінець 1-го кварталу 2023 року зріс більш ніж удвічі, проте з низької бази: його частка в активах сектору розширилася з 0.2% на початку року до 0.4% у березні.

Акції, в умовах зростання фондового ринку за підсумками січня-березня, додали у сукупній вартості 4.0% в активах *відкритих ICI*, а їхня частка тут зросла за квартал із 10.6% до 11.3%. В *інтервальних фондах* акції додали 5.4% за квартал, а їхня вага в активах

сектору зросла з 12.4 до 14.1%. У закритих ІСІ – як із публічним, так і з приватним розміщенням – частка акцій майже не змінилася (у межах 3% та 6.1% відповідно), при незначному зростанні активів у цих інструментах у кожному з цих секторів.

Корпоративні облигації зменшилися у вазі в усіх секторах ІСІ у 1-му кварталі 2023 року, зокрема й через скорочення їхньої сукупної вартості у більшості з них (за винятком закритих невенчурних фондів із приватним розміщенням). У відкритих ІСІ їх пакет зменшився на 87.3%, а його частка в активах – із 12.9% на початку 2023 року до 1.7% у березні.

Грошові кошти на поточних і депозитних рахунках ІСІ у банках у січні-березні значно зросли в активах усіх секторів ІСІ, що збільшило їхню частку у кожному секторі. У відкритих фондах коштів побільшало на 5.4%, а їхня вага й далі була найбільшою в активах і зросла з 42.8% до 46.2%. Ймовірно, це було забезпечено виходом з інвестицій у корпоративних облигаціях, адже у цей період відтік капіталу із сектору тільки посилювався.

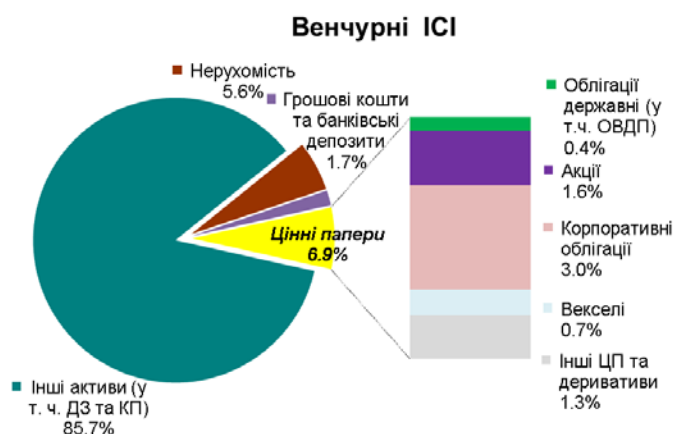

Рис. 13. Структура активів венчурних ІСІ станом на 31.03.2023 року

«Інші» активи⁹ – найбільша складова активів венчурних та інших фондів закритого типу – у перших збільшилися за січень-березень 2023 року на 2.4%. Врешті, їхня частка в активах сектору залишалася у межах 85.3% (рис. 13).

Сукупна вартість **нерухомості** у венчурних ІСІ зросла на 3.1%, що також не змінило вагу цього активу: 5.6% у березні, як і на початку 2023 року.

Портфель цінних паперів та деривативів усіх ІСІ в цілому у 1-му кварталі 2023 року збільшився на 0.3% і на кінець березня коштував **38 302 млн грн** (табл. 7). Це відбулося здебільшого за рахунок вкладень у державних облигаціях із боку венчурних ІСІ. Загалом, в активах ІСІ вони сукупно зросли на 25.5%, що підвищило їхню вагу у фондовому портфелі ІСІ з 5.0% на початку року до 6.3% у березні.

Також збільшився зведений пакет корпоративних облигацій (+1.1%) та «інших» цінних паперів і деривативів (+2.1%), у той час як сукупні вкладення в акції суттєво зменшилися (-6.1%). Частка корпоративних облигацій за 1-й квартал зросла з 41.9% до 42.2% у фондовому портфелі ІСІ в цілому. Вага акцій залишалися другою найбільшою тут, хоч і впала з 25.5% на початку 2023 року до 23.9% у березні.

Зведений пакет інших цінних паперів та деривативів становив 17.5% зведеного фондового портфеля ІСІ на кінець березня, після 17.2% на початку 2023 року. Із них 97.8% перебували у венчурних ІСІ (після майже 99.6% на початку року).

Обсяг векселів в активах ІСІ зменшився за квартал на 1.7%, а його частка в агрегованому портфелі усіх фондів – із 10.4% до 10.2%.

Таблиця 7. Портфель цінних паперів та деривативів ІСІ, станом на 31.03.2023 р.

Тип ЦП	Сукупна вартість ЦП у портфелях ІСІ, млн грн	Частка у зведеному портфелі ЦП ІСІ	Зміна за 1-й квартал 2023, млн грн	Зміна, %
Облігації підприємств	16 158.8	42.2%	170.9	1.1%
Акції	9 142.9	23.9%	-594.3	-6.1%
Векселі	3 889.1	10.2%	-69.1	-1.7%
Облігації державні	2 396.9	6.3%	487.4	25.5%
Облігації місцевих позик	0.0	0.0%	-12.4	-100.0%
Інші ЦП та деривативи	6 714.0	17.5%	138.8	2.1%
РАЗОМ	38 301.7	100.0%	121.3	0.3%

⁹ До «інших» активів належать корпоративні права, виражені в інших, ніж цінні папери, формах, а також дебіторська заборгованість, у тому числі

позики компаніям, у яких ІСІ володіють часткою в капіталі (для венчурних фондів).

Вартість портфеля **ICI, крім венчурних**, у січні-березні 2023 року зросла на 8.7%, до **2 024 млн грн**. Це відбулося завдяки збільшенню сукупних вкладень цих фондів в «інші» цінні папери та деривативи, а також у державні облігації та в акції.

Сукупна вартість вкладень невенчурних фондів в *акції* зросла за 1-й квартал на 2.1%, що, на тлі загального збільшення агрегованого портфеля інструментів капіталу ICI, крім венчурних, понизило їхню вагу – із 48.7% на початку 2023 року до 45.7% у березні (табл. 8).

Корпоративні облігації, пакет яких зменшився на 3.7%, втратили у вазі в портфелі цих ICI з 29.2% до 25.9% за 1-й квартал.

Зведений пакет *ОВДП* та інших державних облігацій, після різкого скорочення у попередньому кварталі (-59.2%), у цьому виріс на 24.1%, що збільшило його вагу з 16.8% на початку 2023 року до 19.1% у березні.

Облігації місцевих позик за цей квартал зникли з активів ICI, крім венчурних.

Таблиця 8. Портфель цінних паперів та деривативів ICI, крім венчурних, станом на 31.03.2023 р.

Тип ЦП	Сукупна вартість ЦП у портфелях ICI, млн грн	Частка у зведеному портфелі ЦП ICI	Зміна за 1-й квартал 2023, млн грн	Зміна, %
Акції	924.6	45.7%	18.9	2.1%
Облігації підприємств	524.0	25.9%	-20.4	-3.7%
Облігації державні	387.3	19.1%	75.3	24.1%
Векселі	42.6	2.1%	-24.5	-36.5%
Облігації місцевих позик	0.0	0.0%	-6.0	-100.0%
Інші ЦП та деривативи	145.5	7.2%	119.2	452.4%
РАЗОМ	2 024.0	100.0%	162.5	8.7%

* Дані на 31.12.2021 уточнено з урахуванням додатково отриманої звітності.

2.7. Доходність ICI та інших напрямків інвестування

У 1-му кварталі 2023 року, за умов воєнного стану, що тривав, українські ринки капіталу зазнавали підвищеної турбулентності, хоча ключовий індекс акцій завершив квартал зі значним позитивним результатом (+36.6%). Динаміка ринків також сприяла підвищенню показників доходності у більшості секторів ICI та її виходу у позитивну площину.

У порівнянні з індексом блакитних фішок українського ринку, що включав 7 акцій упродовж січня-березня, тільки у відкритих та інтервальних ICI на кінець березня 2023 року в активах було 35 та 54 емітенти відповідно, а випусків цінних паперів – 48 та 68 відповідно. У закритих фондах із публічним розміщенням емітентів було 47, випусків – 86, у фондах цього типу з приватним розміщенням – 59 та 185 відповідно.

Найбільш доходними у 1-му кварталі 2023 року, серед різноманітних інструментів інвестування для роздрібних інвесторів та, водночас, серед диверсифікованих і спеціалізованих ICI з публічним розміщенням за класами активів та серед ICI, були **фонди облігацій**: +21.5% (після -3.1% за 4-й квартал 2022), рис.14¹⁰. Усі три фонди цього класу принесли позитивні результати за квартал та випередили усі інші розглянуті напрямки інвестування за квартальною доходністю.

Фонди змішаних інвестицій за січень-березень 2023 року принесли середні +1.5% (після -1.0% за попередній квартал). Результати окремих 20-ти фондів варіювалися від -5.4% до +17.3%. Загалом, 14 таких фондів у цьому кварталі (70%, після 40% у 4-м кварталі 2022) забезпечили позитивну доходність, один фонд був дохіднішим, ніж річні строкові

¹⁰ Для адекватного порівняння доходності різних напрямків інвестування (видів активів) необхідно враховувати ліквідність ICI, зокрема, відкритого типу, що дозволяють виходити з інвестицій у будь-який робочий день без втрати доходності, на відміну від строкових банківських вкладів, які, переважно, передбачають перерахунок відсоткового доходу при достроковому поверненні коштів за ставкою вкладів на поточних рахунках (близькою до

нуля). Водночас, розрахована доходність ICI не враховує можливі комісії та інші витрати при вході/виході до/із фондів. Також не враховується оподаткування інвестиційного прибутку при виході з фонду та оподаткування відсотків за депозитами.

депозити у золоті, три – ніж вклади у гривні, чотири – ніж однорічні ОВДП у гривні, п'ять – більш ніж компенсували втрати від інфляції, 7 – принесли більший дохід, ніж депозити у євро, 14 – були дохіднішими за депозити у доларах США, а 16 – показали вищий результат, ніж індекс ПФТС.

Фонди акцій у 1-му кварталі 2023 року мали найнижчі показники: середні втрати сягнули **-17.7%** (після -7.3% за 4-й квартал 2022). Проте, із чотирьох таких фондів на кінець березня один мав позитивний результат, що покрити втрати від інфляції та випередив усі валютні та гривневі строкові річні депозити.

Інші фонди (диверсифіковані та спеціалізовані з публічним розміщенням) у січні-березні 2023 року мали один із найкращих середніх результатів: **+6.4%** (після -3.0% за попередній квартал).

Строкові річні депозити у золоті були найдохіднішими серед банківських вкладів у 1-му кварталі 2023 року: **+9.0%**. **Депозити у євро** забезпечили середні **+2.1%**, а **у доларах США** (за офіційним курсом, зафіксованим НБУ із липня 2022 року) не принесли жодного доходу за квартал, хоча за останні два роки, з березня 2021-го, вони принесли більше – **+33.8%** (проти **+21.7%** у євро) – і поступилися тільки «золотим» депозитам (**+56.2%**).

Серед ІСІ за типами та способами розміщення у 1-му кварталі 2023 року усі сектори продемонстрували позитивну середню доходність, а найвищий результат мали аутсайдери попереднього кварталу – закриті ІСІ з публічним розміщенням: +5.8% (після -6.6%). Діапазон показників різних фондів у секторі піднявся та був у межах від -9.9% до +40.2%. *Із 30-ти цих ІСІ квартальний приріст інвестицій забезпечили 17 (57%).* Також, один фонд був дохіднішим у цей період за індекс УБ, 7 – ніж річні строкові депозити у золоті, 14 – ніж вклади у гривні, 16 – ніж однорічні ОВДП та більш ніж компенсували втрати від інфляції, 17 – забезпечили більший дохід, ніж депозити у євро, 20 – ніж депозити у доларах США, 28 – були дохіднішими або принесли менші збитки, ніж падіння індексу ПФТС.

Закриті ІСІ з приватним розміщенням у січні-березні 2023 року показали середні **+3.2%** (після -2.5% у 4-му кварталі 2022). Діапазон показників різних фондів у секторі також змістився нагору й був у межах від -9.0% до +50.2%. *Позитивну доходність забезпечили 15 фондів із 31-го (48%).* Із них один фонд забезпечив вищий дохід, ніж індекс УБ за цей період, 4-5 фондів були дохіднішими за депозити у різних валютах і золоті та однорічні ОВДП, а також компенсували втрати від інфляції.

Відкриті ІСІ у 1-му кварталі 2023 року мали **+2.4%** (після -2.0% за попередній квартал). Діапазон показників окремих фондів цього типу значно розширився і був у межах від -72.6% до +34.4%. Без урахування крайніх значень, середня доходність у секторі за цей квартал була на рівні **+5.4%**. *Із 16-ти відкритих ІСІ 13 забезпечили зростання вартості своїх сертифікатів за цей час (81%).* Вони ж були дохіднішими за строкові річні депозити у доларах США. Також, доходність одного відкритого фонду була наближеною до індексу українських акцій УБ, результати 5-ти фондів були вищими за дохід за депозитами у золоті за цей період, 7-ми – за вкладами у гривні та однорічними ОВДП, 9 фондів щонайменше компенсували втрати від інфляції та були дохіднішими за депозити у євро.

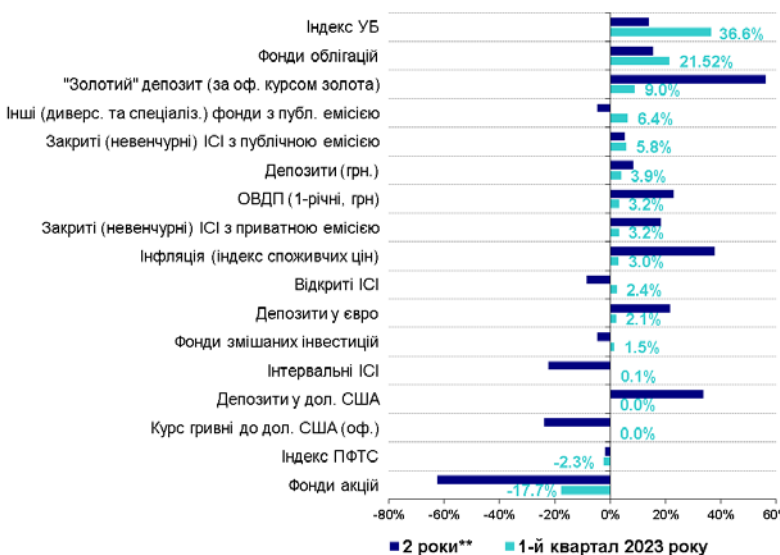

Рис. 14. Доходність ІСІ, депозитів, індексів акцій та рівень інфляції у 1-му кв. 2023 р. та за 2 роки¹¹
(ренкінгування за квартальним показником)

¹¹ Доходність ІСІ розрахована за даними звітності за 1-й квартал 2023 року щодо 16-ти відкритих, 14-ти інтервальних, 61-го закритого ІСІ (у т. ч. 30-ти із публічним розміщенням та 31-го – з приватним) та за даними звітності за попередні періоди – див. Ренкінг: ІСІ за типами фондів та ІСІ (диверсифіковані публічні) – за класами фондів. Інфляція розрахована за даними Державної служби статистики України (до попереднього місяця). Дані щодо цін/доходності нерухомості за цей період відсутні. Доходність за 2 роки

для ОВДП – для облігацій в обігу в березні 2021 року зі строком погашення 2 роки; для фондів акцій – для одного фонду, для фондів облігацій – для двох фондів, для фондів змішаних інвестицій – для 20-ти фондів, для інших диверс. та спеціаліз. фондів з публ. емісією – для трьох фондів, які було віднесено до відповідного класу упродовж двох років (окрім одного фонду змішаних інвестицій, який належав до фондів акцій в один із попередніх кварталів).

Інтервальні ІСІ у січні-березні 2023 року у середньому показали **+0.1%** (після -3.0% за попередній квартал). **Позитивну доходність забезпечили 8 фондів із 12-ти (67%)**. Від одного до чотирьох цих фондів забезпечили приріст інвестицій своїх учасників за цей квартал на рівні з депозитами у гривні та іноземній валюті, а також із однорічними ОВДП.

За два роки з березня 2021 року позитивний і найбільший дохід серед ІСІ вдалося принести закритим фондам із приватним розміщенням: +18.3%. Також, приріст

інвестицій своїх учасників на цьому проміжку часу, переважну частину якого тривало повномасштабне вторгнення рф в Україну, забезпечили закриті ІСІ з публічним розміщенням (+5.3% у середньому).

Серед диверсифікованих і спеціалізованих ІСІ із публічним розміщенням за класами активів позитивний результат за два роки забезпечили фонди облігацій (+15.6%).

Найбільші збитки за два роки мав один **фонд акцій (-62.4%)**, що належав до цього класу впродовж усього періоду. Проте, за 1-й квартал 2023 року він мав позитивний дохід.

3. Резюме

У 1-му кварталі 2023 року, в умовах продовження повномасштабної війни росії проти України, вітчизняна галузь управління активами інституційних інвесторів залишалася стійкою і навіть продемонструвала певне зростання за більшістю основних показників.

Ключовими трендами індустрії у цей період були:

- Незначне подальше зменшення кількості КУА;
- Повернення до зростання кількості ІСІ, зокрема, сформованих фондів – як за рахунок венчурних КІФ, так і закритих кваліфікаційних ПФ;
- Продовження зростання сукупної вартості активів та ВЧА визнаних ІСІ, при цьому:
- ВЧА відкритих фондів зменшилася, інтервальних – практично не змінилася;
- Послаблення чистого відтоку капіталу з відкритих ІСІ – переважно за рахунок місцевих роздрібних інвесторів, але перший від початку повномасштабної війни місячний притік до сектору в березні;
- Подальше збільшення сукупних інвестицій юридичних осіб-резидентів України в ІСІ, але і – скорочення їхньої частки у сукупній ВЧА фондів на тлі динаміки вкладень інших категорій інвесторів, зокрема, стрімкішого нарощення коштів місцевих індивідуальних інвесторів в ІСІ та їхньої ваги у сукупній ВЧА, зокрема, у секторі венчурних ІСІ;

- Збільшення кількості інвесторів в ІСІ закритого типу – як із публічним, так і з приватним розміщенням (зокрема й венчурних), незначне зменшення – у відкритих ІСІ;
- Зменшення частки цінних паперів і деривативів в активах різних секторів ІСІ, крім закритих фондів із публічним розміщенням;
- Підвищення доходності майже в усіх секторах ІСІ на тлі значної волатильності фондового ринку, але загалом його позитивного квартального результату; позитивна доходність в усіх секторах ІСІ, крім одного, збільшення кількості фондів, що забезпечили зростання вартості інвестицій своїх учасників за квартал, у кожному секторі.

У січні-березні 2023 року, попри збереження складних умов діяльності через воєнні дії в Україні й ракетно-дроновий терор із боку росії майже по всій її території, у більшості секторів ІСІ понад половина фондів забезпечила примноження коштів інвесторів, ще значна частка – доходність понад рівень інфляції та із конкурентними до інших напрямів інвестування показниками.

Створення нових фондів у цей період сповільнилося, а двигуном кількісного зростання галузі були не лише венчурні корпоративні фонди, а й кваліфікаційні пайові, хоча роль перших у нарощенні сукупних активів загалом залишалася ключовою.

На кінець березня 2023 року сукупна вартість наявних інвестицій ІСІ у капітал переважно українських компаній у різних секторах економіки, включно із наданими їм позиками або придбаними

їхніми акціями, облігаціями і векселями, становила близько 490 млрд грн. Крім того, ІСІ були

кредиторами уряду України на загальну суму близько 2.5 млрд грн, банків – на понад 9 млрд грн.

Додаткова інформація про ІСІ на сайті УАІБ:

- [Ринок у цифрах](#)
- Довідник ІСІ: [Фонди в управлінні](#)